

РЕШЕНИЕ

№ 267

гр. Русе, 06.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РУСЕ, II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на седми февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Милен П. Петров

при участието на секретаря Теодора Ив. Петрова
като разгледа докладваното от Милен П. Петров Гражданско дело № 20224520104336 по описа за 2022 година

Производството по делото е образувано по исковата молба на М. В. Й., Р. Д. Й. и В. Д. В. с която се иска от съда да постанови решение, с което да осъди ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД-гр.София да заплати на „ЦКБ“АД-гр.София сумата от 2000.00лв./частично предявена от 17993.96лв./- представляваща застрахователна сума по договор за застраховка "Живот", сключен между Д. Р. Й. и ответното дружество с полица „ЦКБ Живот +" № 141 К 0082115 при ползващо се лице „ЦКБ“АД, който договор за застраховка е сключен за обезпечение на задълженията на Д. Р. Й. по договор за потребителски кредит от 14.02.2018г., сключен с „ЦКБ“АД. Претендират и разноски.

В исковата молба се твърди, че между наследодателя на ищите Д. Р. Й. и „ЦКБ“АД е сключен Договор за потребителски кредит № 79300КР-АА-9511/14.02.2018г. по силата на който Й. е получил сумата от 23300.00лв. Към договора за кредит била сключена полица „ЦКБ Живот +" за застраховка живот на кредитополучател № 141 К 0082115 от 14.02.2018 г. в полза на трето лице - кредитодателя. Д. Й. като кредитополучател заплащал в срок дължимите суми по застрахователната премия, както следва: на 14.02.2018 г. при отпускане на кредита -105.55лв.,на 31.01.2019 г. – 105.55лв. и на 12.02.2020 г. – 105.55лв. На 10.11.2020 г. Д. Р. Й. бил приет за лечение в Пневмологично отделение при СБАЛПФЗ „Д-р Димитър Граматиков"- гр. Русе с двустранна интерстициална пневмония. Проведена е терапия и лечение, но на 11.11.2020 г. той починал в резултат на ковид инфекция довела до тежка пневмония. Заболяването не е било налице към датата на заплащане на застрахователната премия. Наследниците на кредитополучателя /ищци по делото/ предявили претенция пред ЗЕАД „ЦКБ Живот" ЕАД-гр.София, но от страна на дружеството бил постановен отказ от заплащане на застрахователното обезщетение на кредитора -

„ЦКБ“ АД. Ищците няколко пъти депозирали жалби срещу отказа, но позицията на ответното дружество оставала непроменена.

Считат, че заявената претенция е неправилно отхвърлена от застрахователното дружество, т.к. застрахователят никъде не споменавал факта на настъпилата смърт и причината за нейното настъпване, а именно - идентифициран вирус COVID -19 и усложнения във връзка с него. Освен това през 2019г. ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД е било уведомено за здравословното състояние на наследодателя на ищците и диагностициране на заболяването „миелодиспластичен синдром“, но същото не е предприело действия за изменение на застрахователния договор и е получавало застрахователната премия.

Предвид изложеното претендират да бъде осъден ответника да заплати на „ЦКБ“ АД горепосочената сума.

С определение от 04.08.2021г./по гр.д.№2305/2021г. на РРС-л.114/ и на осн. чл.26, ал.4 ГПК, съдът е конституирал като съищец кредитора, в чиято полза е сключена процесната застраховката, а именно „ЦКБ“ АД-гр.София. В постъпилото становище от конституирания съищец по делото се твърди, че искът е недопустим, за което се излагат подробни доводи. По същество се заявява, че банката-кредитор не е бездействала, а е подала уведомление за настъпило застрахователно събитие до ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД. В отговор на това уведомление, с мотивирано писмо, получено от банката на 14.05.2019г. е отказано изплащане от страна на застрахователя. Счита иска за неоснователен и моли да бъде отхвърлен.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил писмен отговор от ответника ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД. На първо място се твърди, че искът е недопустим, за което излага подробни съображения. Оспорва и иска по основание, т.к. счита, че риска „Смърт вследствие заболяване“ е покрит по застрахователната полица риск, но плащането на застрахователната сума по него е свързано с настъпването на определени допълнителни условия. Заявява, че застрахователят не е признал настъпилото събитие с Д. Р. Й. за застрахователно такова, тъй като при застрахованото лице са налице предшестващи застрахователния договор заболявания. По предходна претенция/по риск трайна загуба на работоспособност/ е било констатирано невярно попълване на предложение-декларация, което предшества сключването на застрахователната полица. Т.е. преди сключване на застрахователния договор, Й. е затаил информация, която е била от решаващо значение за определянето на застрахователния риск и условията, при които ЗЕАД „ЦКБ Живот“ е щяло да застрахова живота и здравето му. Претендират се направените по делото съдебни разноси.

От фактическа страна:

По делото не се спори, че Д. Р. Й., в качеството си на кредитополучател, сключил с кредитора „ЦКБ“ АД Договор за потребителски кредит № 79300КР-АА-9511/14.02.2018г., по който е получил сумата от 23300.00лв., с краен срок за погасяване на кредита-01.02.2026г. Безспорно е, и че ищцовия наследодател Й. е сключил на 14.02.2018г. с ответното ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД, договор за застраховка "Живот" обективиран в Полица № 141 К

0082115, с размер на застрахователната сума-съобразно размера на остатъка от главницата към датата на застрахователното събитие, за срок от 15.02.2018г. до 14.02.2026г. Полицията е сключена във връзка с горепосочения договор за кредит. Застрахователното покритие включва следните рискове: смърт вследствие заболяване, смърт вследствие злополука, трайна загуба на нетрудоспособност вследствие заболяване и трайна загуба на нетрудоспособност вследствие злополука. Според уговореното в полицията трето ползващо се лице от сключения договор между застрахования Й. и ответното застрахователно дружество е банката кредитор - „ЦКБ“ АД. При настъпване на покрит риск смърт вследствие заболяване на банката се изплаща непогасената част от главницата по кредита към момента на смъртта. Уговорена е годишна застрахователна премия от 105.55лв. за всяка година от срока на кредита.

Видно от платежни нареждания от 14.02.2018г., 31.01.2019г. и 12. 02. 2020г./ л. 8 и л.9 от гр.д.№2305/2021г. на РРС/,Д.Й. е заплатил застрахователни премии за 2018, 2019 и 2020г. в размер от по 105.55лв. в полза на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД.

По делото са приети Общите условия за застраховка "Живот" на кредитополучател на ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД/л.91 и сл. от гр.д. № 2305/ 2021г./, в които са регламентирани подробно елементите на застрахователния договор по застраховката, застрахованите лица, застрахователното събитие, покритите рискове, изключените рискове, прекратяване на договора, изплащането на застрахователни обещания и суми. Общите условия са подписани от застрахованото лице Й., което е заявило, че ги приема. В Глава V "Изключени рискове", т. 14. 6 от Общите условия, е предвидено, че застрахователят изключва от покритие и се освобождава от задълженията си по договора в случай на предшестващи заболявания, за които е имало проявени симптоми преди началото на застраховката, дори в случаите, когато самото заболяване не е било диагностицирано, както и всички усложнения в резултат на предшестващи заболявания.

Не е спорно, че в срока на действие на договора за застраховка "Живот“, на 11.11.2020г. е настъпило застрахователното събитие - смъртта на застрахования кредитополучател Д. Р. Й./вж.препис от акт за смърт-л.5/. От представеното удостоверение за наследници от 12.11.2020г., издадени от Община Русе/л.4/, се установява, че починалият Й. е оставил наследници, които са ищите по делото.

На 19.04.2019г., Д. Й. е подал до застрахователя заявление за настъпило застрахователно събитие-трайна загуба на работоспособност. С писмо от 14.05.2019г., ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД/л.100/ е уведомило застрахования, че застрахователя не дължи застрахователно обезщетение по предявената претенция. Мотивите за отказа са основани на факта, че застрахования не е декларира в здравната декларация, неразделна част от застрахователната полица, че е с диагностицирани и системно лекувани артериална хипертония и захарен диабет, както и за извършена алопластика на тазобедрена става. Поради това застрахователя е приел, че договора е сключен без реално отразяване на здравословното състояние на Й. и че ако последния е бил обявил заболяванията от които е страдал, то застрахователният договор не би бил сключен.

От представената по делото здравна декларация, подписана на 14.02.2018г. от наследодателя на ищите/л.89/, се установява, че застрахованото лице е декларирало, наред с останалите обстоятелства, че не е частично или пълно трайно неработоспособност вследствие на злополука или заболяване, както и не е боледувал, не е била лекуван от подробно изброени заболявания.

Установява се от представената декларация за застрахователно събитие/л.38/, че ищцата Й. е уведомила застрахователя за настъпилата смърт на Й. на 19.11.2020г. При застрахователя е заведена щета № 141 К 200135, като с писма от 23.12.2020г./л.65 и сл./ до „ЦКБ“АД и М.Й., застрахователното дружество е отказало да изплати застрахователно обезщетение, като се е позовало на премълчано обстоятелство около застрахованото лице, подвеждане на застрахователя и въз основа на предходния отказ за изплащане на застрахователно обезщетение.

От представената епикриза-л.6, се установява, че на 10.11.2020г. Д. Р. Й. е приет за лечение в Пневмологично отделение при СБАЛПФЗ „Д-р Димитър Граматиков“- гр. Русе, където е починал на 11.11.2020г., с окончателна диагноза: COVID-19, идентифициран вирус. Двустранна интерстициална пневмония.

От справка, изх. от „ЦКБ“АД/л.75/ се установява, че дължимите суми по процесния договор за кредит към 11.11.2020г./смъртта на Й./ са 17290.93лв.-редовна главница и 324.80лв.-редовна потенциална лихва.

От приетата по делото съдебно-медицинска експертиза, се установява, че непосредствената причина за смъртта на Й. са усложнения от заболяването COVID-19, което се води особено опасна инфекция. На починалия не е извършвана аутопсия, поради което не може да се дадат обективни данни за състоянието на хроничните му заболявания към момента на смъртта. Вещото лице е посочило, че тези хронични заболявания са:миелодиспластичен синдром, захарен диабет-не инсулино зависим тип, хипертонична болест II ст.,подагра. Експертът установява, че при тези заболявания, протичането на COVID-19 е много по-тежко и често води до летален изход, но посочените заболявания не са в пряка причинно-следствена връзка с непосредствената причина за смъртта. Посочено е и че в медицинската документация няма обективни данни за възникнали усложнения на посочените хронични заболявания, които да дават основание да се приеме, че същите са конкурентен фактор за настъпването на смъртта на лицето.

Съдът не дължи обсъждане на представените от НЗОК справки, т.к. същите са взети предвид в приетото заключение на съдебно-медицинската експертиза.

От правна страна:

Предявен е иск с правно основание чл. 383,ал.3 КЗ във вр.чл.134 ЗЗД.

По допустимостта:

Предявеният иск е допустим. Процесуалната легитимация на ищите- физически лица се обуславя от заявената от тях принадлежност на спорното материално право, респ. от претендираното или отричано от ищеца право. Докато процесуалната легитимация следва от

правното твърдение на ищеца, то материалноправната легитимация предполага и дава отговор на въпроса за титулярството на гражданското право- отношение - кой е носител на правото и кой е носител на правното задължение.

Въпросът за активната материалноправна легитимация на ищите, а именно дали са носители на права по сключения между ответника и наследодателят договор за застраховка в полза на "ЦКБ" АД, като трето ползващо се лице, включително и на правото да търси от застрахователя заплащане на обезщетение в полза на банката, реализирайки така едно чуждо имуществено право, съответно наличието на елементите от фактическия състав на предявения иск, са въпроси от значение за решаване на спора по същество.

Съгласно разпоредбата на чл.134, ал.1 ЗЗД, кредиторът може да упражни имуществените права на длъжника, когато неговото бездействие заплашва удовлетворението на кредитора, освен ако се касае за такива права, упражняването на които зависи от чисто личната преценка на длъжника. По иска по чл.134 ЗЗД ищецът действа не като титуляр на претендираните материални права, а като процесуален субституент, упражняващ правата на бездействащия длъжник, чието бездействие заплашва удовлетворяване на вземането му. Следователно, за да има интерес от този иск, ищецът следва да твърди, че има качеството на кредитор спрямо дадено лице - негов длъжник, както и да обоснове правния си интерес от предявяване на иска, какъвто е налице, когато длъжникът на ищеца и титуляр на имуществените права бездейства и не упражнява тези свои права, с което заплашва удовлетворяването на ищеца. За да бъде допустим такъв иск в практиката на ВКС трайно се приема, че е достатъчно ищецът да твърди наличие на елементите на състава по чл.134 ЗЗД, като основателността на иска е обусловена от доказването им. Материалноправната легитимация е свързана е принадлежността на правоотношението - установяване на носителя на правото и установяване носителя на задължението. Съответствието между процесуалноправната и материалноправната легитимация е въпрос по същество и обуславя основателността на иска/в т.см. Решение № 138/ 05.01.2016 г. на ВКС по т. д. № 1727/2014 г., II т. о., Решение № 60063/ 30.06.2021г. на ВКС по т. д. № 351/2020г., I т. о. и др. /

По същество:

Легитимацията на ищите произтича от качеството им на наследници на Д. Р. Й., починал на 11.11.2020г. Д. Й. е имал качеството на кредитополучател по договор за потребителски кредит от 14.02.2018г., с кредитодател „ЦКБ“ АД. Няма спор, че по отношение на договора за кредит с цел обезпечаване на риска от неизпълнение на задълженията по кредитите е сключена застраховка "Живот" със застрахован Д. Р. Й., застраховател ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД и с бенефициер кредитодателя "ЦКБ" АД. Както бе посочено по-горе, Й. е починал на 11.11.2020г. в рамките на срока за застрахователна закрила.

В случая застраховката е сключена по реда на чл.383 КЗ от длъжник в полза на кредитор. Съгласно чл.383, ал.3, изр.1 КЗ съищецът се явява длъжник по отношение на

ищеца и има задължението да предприеме с грижата на добър стопанин всички необходими действия относно претендирането и изплащането от страна на застрахователя на застрахователната сума по застрахователния договор. Като не предприема тези действия съищецът заплашва правната сфера на ищите-наследници на починалия кредитополучателя. Следователно в случая ищите имат материално-правна легитимация да предявят процесните косвени искове.

Както ВКС приема в горепосоченото Решение № 60063/ 30.06.2021г. по т. д. № 351/2020г., I т. о., законодателят с чл.362, ал.1 КЗ е въвел възможността застрахователят да поставя въпроси на застрахования за съществени обстоятелства; въвел е задължение за застрахования да отговори, когато такива въпроси са поставени; изключил е от класификацията "съществени за риска" тези обстоятелства, за които застрахователят не е поставил въпроси - чл.362, ал.2,предл.1 КЗ. Прилагането на чл.362 КЗ е от съществено значение за преценката на застрахования дали да сключи договор при наличие на посочените от застрахования обстоятелства или не. Законодателят изрично е посочил неблагоприятните за застрахователя последици при сключване на договор въпреки неблагоприятните отговори, неясните такива, липсата на отговори на застрахования. Хипотетично възниква въпроса, дали вместо прилагането на чл.362 КЗ, застрахователят би могъл да оповести своите изисквания към застрахования под формата на клауза за изключен застрахователен риск при наличие спрямо застрахования на обстоятелства, имащи характеристиката на съществени по смисъла на чл.362, ал.1 КЗ. Според ВКС преценката относно здравния статус /обстоятелство от съществено значение за риска/ на застрахования би следвало да се основава на информация, събрана/ установена по реда на чл.362 КЗ, а не на отрицателна информация към застрахования в смисъл "застрахователят не би изплатили обезщетение ако.. ". Дори и в този случай, обаче, следва да е налице конкретика и съответната клауза да е формулирана ясно и разбираемо.

В случая клаузата на изключението, че полицата не покрива предшестващи заболявания, за които е имало проявени симптоми преди началото на застраховката, дори в случаите, когато самото заболяване не е било диагностицирано, както и всички усложнения в резултат на предшестващи заболявания, е твърде обща и неясна, като същата не позволява на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора/чл.143,ал.2,т.19 ЗЗП/.

Съгласно чл.143,ал.2,т.6 ЗЗП, неравноправна е и всяка клауза в договор с потребител, която позволява на търговеца да се освободи от задълженията си по договора по своя преценка, като същата възможност не е предоставена на потребителя. Въпросната клауза на практика позволява на застрахователя почти във всички случаи да се позове на изключен застрахователен риск и да не заплати застрахователно обезщетение /най-често на свързана с него банкова институция/, докато задължението на потребителя за плащане на застрахователна премия е безусловно.

Съгласно чл.146,ал.1 ЗЗП процесната клауза за изключение от застрахователното покритие е неравноправна и нищожна и не може да бъде основание за отхвърляне на

исковете. Следва да се отбележи и че константна е практиката на Съда на ЕС, според която съдилищата на държавите-членки са длъжни да следят служебно за наличието на неравноправни клаузи в потребителските договори. Съдът е длъжен да следи служебно и за наличието на клаузи, които противоречат на императивни разпоредби на закона или го заобикалят или пък накърняват добрите нрави и в този смисъл се явяват нищожни. Настоящият състав напълно споделя разрешението дадено в Решение по т. д. № 351/2020г., I т.о. на ВКС, относно неравноправността на клаузата в общите условия, позволяваща на застрахователя почти във всички случаи да се позове на изключен застрахователен риск при предшествващи заболявания на застрахованото лице.

На следващо място, дори да не бъде приета за нищожна клаузата на т. 14. 6 от Общите условия, то по делото не се установи наличието на основание за отказ, на което се е позовал ответника застраховател. По делото не се установи кредитополучателят Й. да е имал проявени симптоми на COVID-19 преди началото на застраховката. В хода на съдебното дирене се установи, че същия действително е страдал от хронични заболявания, но същите съгласно приетата по делото съдебно-медицинска експертиза не са в пряка причинно-следствена връзка с непосредствената причина за смъртта. Тук следва да се отбележи и че в отказа си по предходната претенция от 19.04.2019г. застрахователя е посочил, че договора за застраховка е сключен без реално отразяване на здравословното състояние на Й. и че ако последния е бил обявил заболяванията от които е страдал, то застрахователният договор не би бил сключен. В отказа си по претенцията на наследниците, ЗЕАД „ЦКБ Живот“ ЕАД отново се е позовало на събрани данни по предходната претенция. Ако действително е така, то застрахователят е следвало да предприеме мерки за прекратяване на договора или за неговото изменение, а не да продължи да събира застрахователна премия по договора и следващата година, което е безспорно установено.

Както бе посочено съищецът "ЦКБ" АД, който е бенефициер по процесната застрахователна полица, се е задоволил само да отправи искане за плащане към застрахователя без да предприеме последващи действия. По искането на наследникът към застрахователя, е постановен отказ. Бездействието на длъжника /застраховател/ да изплати застрахователно обезщетение на кредитора на своя кредитор /ЦКБ АД/ заплашва имуществената сфера на застрахования. Поради предявеният иск ще следва се явява основателен и доказан по основание.

Съгласно справка, изх. от „ЦКБ“ АД/л.75/ длъжимите суми по процесния договор за кредит към 11.11.2020г./смъртта на Й./ са 17290.93лв.-редовна главница и 324.80лв.-редовна потенциална лихва или общо 17615.73лв. Ищците са претендирали ответника да заплати на "ЦКБ" АД сумата 2000.00 лв./частично от 17993.96лв./, предвид което искът следва да се уважи изцяло, като следва да се отбележи, че съдът приема, че целият размер на дължимата се сума, възлиза на 17615.73лв., а не на посочените в ИМ 17993.96лв.

По въпроса дали дали при уважен частичен иск в решението на съда следва да се съдържа и произнасяне какъв е размера на целия иск е налице константна практика на ВКС/напр. Определение № 381 от 20.05.2011 г. на ВКС по т. д. № 590/2010 г., I т. о. /.

Произнасянето по него би било plus petitum, и съответно решението-недопустимо.

Съгласно чл.78, ал.1 ГПК, ответникът дължи на ищите 580.00 лв. разноски по делото за заплатени д.т. и адв.възнаграждение, съобразно представен списък на разноските по чл.80 ГПК.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Застрахователно еднолично акционерно дружество „ЦКБ Живот" ЕАД, ЕИК 175412887, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Стефан Караджа" № 2, представлявано от К. С. В. и Р. Г. В. да заплати на "Централна Кооперативна Банка" АД, ЕИК 831447150, със седалище и адрес на управление: гр.София, бул. „Цариградско шосе" № 87 представлявано от С. М. С. и Г. К. К. сумата от 2000.00лв., представляваща застрахователно обезщетение за застраховка "Живот" по застрахователна полица №141 К 0082115, обезпечаващо изпълнението на задълженията по Договор за потребителски кредит № 79300КР-АА-9511/14.02.2018г., сключен между "Централна Кооперативна Банка" АД, ЕИК 831447150 и Д. Р. Й., ЕГН *****, починал на 11.11.2020г.

ОСЪЖДА Застрахователно еднолично акционерно дружество „ЦКБ Живот" ЕАД, ЕИК 175412887, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Стефан Караджа" № 2, представлявано от К. С. В. и Р. Г. В. да заплати на М. В. Й., ЕГН *****, Р. Д. Й., ЕГН ***** и В. Д. В., и тримата със съдебен адрес: гр. Р., ул. „С.К." № .., чрез адв. Н. Т. сумата от 580.00 лв.- разноски по делото.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Окръжен съд-Русе в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Русе: _____